

รายงานผลการเข้าร่วมสัมมนา

เรื่อง

การใช้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในการแก้ไขปัญหาน้ำท่วม

จัดโดย

คณะกรรมการ การวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สภาผู้แทนราษฎร

ณ ห้องประชุมคณะกรรมการ หมายเลข 213-216 ชั้น 2 อาคารรัฐสภา 2

วันศุกร์ที่ 2 พฤศจิกายน พ.ศ. 2555

ผู้รายงาน

รองศาสตราจารย์ทัศนีย์วรรณ ศรีประดิษฐ์

1. ผู้รายงาน

ชื่อ	ทัศนีย์วรรณ	นามสกุล	ศรีประดิษฐ์	ตำแหน่ง	รองศาสตราจารย์
เข้าร่วม	ฟังสัมมนา เรื่อง การใช้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในการแก้ไขปัญหาน้ำท่วม				
สถานที่	ณ ห้องประชุมคณะกรรมการ 213-216 ชั้น 2 อาคารรัฐสภา 2				
ในวันที่	2 พฤศจิกายน พ.ศ. 2555				
รวมระยะเวลา	ครึ่งวัน (เช้า)				

2. วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจเรื่องของการแก้ไขปัญหาน้ำท่วมที่ต้องตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ซึ่งพระราชทานไว้เมื่อพุทธศักราช 2538
2. เพื่อนำเสนอความคิดเห็นวิเคราะห์ในการแก้ปัญหาน้ำท่วมบนพื้นฐานของวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รวมทั้งผลการพิจารณาของคณะกรรมการที่เกี่ยวข้อง อันจะนำไปสู่การบริหารจัดการน้ำที่มีประสิทธิภาพและยั่งยืนต่อไป

3. ผู้เข้าร่วมสัมมนา

ประมาณ 400 คน ประกอบด้วย

1. สมาชิกสภา
2. คณะกรรมการการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
3. หน่วยงานราชการและภาคเอกชน
4. สื่อมวลชน นักวิชาการ นักเรียน นิสิต นักศึกษา และประชาชนผู้สนใจทั่วไป

4. วิทยากร

นายวิสุทธิ ไชยณรุณ	ผู้กล่าวเปิดการสัมมนา รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่สอง
นายประเสริฐ ชัยกิจเด่นนาลัย	ประธานคณะกรรมการการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดสมุทรปราการ
ดร.สุรสาธ ผาสุข	โฆษกคณะกรรมการการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดสิงห์บุรี
ดร.จรัสโรจน์ บถดำรง	ที่ปรึกษานายกรัฐมนตรี ฝ่ายข้าราชการประจำด้านสังคม
นางสาววริศรียา บุญสม	ผู้ดำเนินรายการ เลขานุการคณะอนุกรรมการพิจารณาศึกษาและติดตามการแก้ไขปัญหา ปัญหาน้ำท่วมและภัยแล้ง

5. สรุปเนื้อหาจากการสัมมนา

วิกฤตการณ์น้ำท่วมของประเทศไทยในปี พ.ศ. 2554 ได้สร้างความสูญเสียต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนอย่างมหาศาล โดยมีพื้นที่ประสบภัยรวมทั้งสิ้น 65 จังหวัด ประชาชนได้รับผลกระทบกว่า 12 ล้านคน และธนาคารโลกได้ประเมินความเสียหายจากเหตุการณ์น้ำท่วมครั้งนี้สูงถึง 1.44 ล้านล้านบาท นับแต่นั้นมารัฐบาลรวมถึงภาคส่วนต่างๆ ได้ดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาอย่างจริงจังตลอดมา อย่างไรก็ตาม เนื่องจากปริมาณน้ำฝนในปี พ.ศ. 2555 เพิ่มขึ้นจากอิทธิพลของพายุซึ่งพัดผ่านประเทศไทย จึงส่งผลให้เกิดน้ำท่วมในหลายพื้นที่ของประเทศ

ด้วยเหตุดังกล่าว คณะกรรมการการวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สถาบันเทวราชกุญชร จึงเห็นควรจัดสัมมนาเพื่อให้ความรู้ความเข้าใจเรื่องการแก้ไขปัญหาที่ถูกต้องตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวซึ่งพระราชทานไว้เมื่อพุทธศักราช 2538 และนำเสนอความคิดเชิงวิเคราะห์ในการแก้ปัญหาบนพื้นฐานของวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รวมทั้งผลการพิจารณาของคณะกรรมการที่เกี่ยวข้อง อันจะนำไปสู่การบริหารจัดการน้ำที่มีประสิทธิภาพและยั่งยืนต่อไป

น้ำท่วม ก่อให้เกิดความเสียหาย ความแตกแยก รวมทั้งสูญเสียงบประมาณจำนวนมหาศาลในการแก้ปัญหาและบรรเทาความเดือดร้อนของประชาชน การนำเสนอข่าวสารของสื่อมวลชนบางครั้งก่อให้เกิดความตื่นตระหนกและวิตกกังวล

เราจึงควรเข้าใจปรากฏการณ์ธรรมชาติ ในเรื่องของน้ำขึ้น น้ำลง แหล่งรับน้ำบนแผ่นดิน ได้แก่ คู คลอง หนอง บึง แม่น้ำ และอ่างเก็บน้ำ รวมถึงภัยธรรมชาติที่ไม่มีใครสามารถห้ามไม่ให้เกิดขึ้นได้ แต่สามารถหลบหลีกและบรรเทาให้เบาบางลงได้ “น้ำท่วม” เพราะน้ำระบายออกไม่ทัน แต่ถ้าเราสามารถระบายออกได้ทันน้ำก็จะไม่ท่วม

วงรอบของการเกิดน้ำท่วมใหญ่ในประเทศไทย เป็นดังนี้

ปี พ.ศ. 2485	}	18 ปี
ปี พ.ศ. 2403		
ปี พ.ศ. 2426	}	23 ปี
ปี พ.ศ. 2438		
ปี พ.ศ. 2454	}	12 ปี
	}	16 ปี

การแก้ปัญหาน้ำท่วมสามารถใช้หลักวิทยาศาสตร์และธรรมชาติ ดังนี้

1. น้ำไหลจากที่สูงลงสู่ที่ต่ำ
2. น้ำรักษาระดับตามความลาดชัน (slope) ของพื้นที่ ถ้ายิ่งกดให้ระดับน้ำอีกด้านหนึ่งต่ำลงมาก น้ำก็จะยิ่งไหลเร็วขึ้น หรืออาจใช้ทฤษฎีบ่อดิน หรือบ่อกัก ก็ได้
3. น้ำมีมวล และมีพลัง

การแก้ปัญหาน้ำท่วมตามหลักวิทยาศาสตร์นั้น ใช้ต้นทุนต่ำ ใช้หลักการของน้ำขึ้นและน้ำลง โดยอาศัยวิธีบริหารจัดการน้ำที่แม่นยำ เพื่อควบคุมทิศทางการไหลของน้ำ นอกจากสามารถแก้ปัญหาน้ำท่วมได้แล้ว ยังได้รับผลพลอยได้ในการแก้ปัญหามลพิษและไฟป่าได้อีกด้วย ในการแก้ปัญหาน้ำทมนี้อาจต้องคิดว่าได้อย่างเสียอย่าง นั่นคือ เพื่อรักษาพื้นที่สำคัญไว้ไม่ให้น้ำท่วม จึงต้องมีพื้นที่เสียประโยชน์สำหรับรองรับน้ำ

ที่มา: <http://www.youtube.com/watch?v=Uv5HO7nA5EQ>

พระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ซึ่งพระราชทานไว้เมื่อวันที่ 19 กันยายน พ.ศ. 2538 หลังจากที่ยูทิลิตี้เปอร์สชั่นไรอันพัดเข้ามาจนทำให้ฝนตกหนัก ทำให้น้ำเหนือจ่อเข้าท่วมกรุงเทพฯ โดยพระองค์ได้พระราชทานคำแนะนำว่า

“การแก้ปัญหาอุทกภัยควรจะมีการระบายน้ำทางฝั่งตะวันออกของกรุงเทพฯ คือ ทางน้ำผ่านหรือเรียกว่า ฟลัดเวย์ เพื่อไม่ให้กรุงเทพฯ ฝั่งพระนครรับภาระหนักจนเกินไป แต่ฟลัดเวย์ด้านตะวันออกของกรุงเทพฯ นี้ จะต้องมีการสร้างเครื่องแรงน้ำใกล้เคียงกันน้ำด้วย เพราะคลองแสนแสบ คลองลาดพร้าว คลองประเวศ คลองบางนา คลองสำโรง ไม่สามารถรับน้ำเหนือที่มาจาก จ.พระนครศรีอยุธยา ได้ ต้องเร่งระบายน้ำให้ไวที่สุด ไม่เหมือนกับเขตพระนครที่ทางกรุงเทพมหานคร (กทม.) สามารถรับมือได้ เนื่องจากฝนตก (วันที่ 18 กันยายน 2538) แล้วแห้งเร็ว

อีกปัญหาหนึ่งคือ การช่วยเหลือประชาชนจากน้ำท่วมโดยการให้เงินเพื่อฟื้นตัว จะทำให้ประชาชนขวัญเสีย เพราะคิดว่าท่วมแน่ๆ อีกทั้งการช่วยของระบบราชการคงใช้เวลาร่วมปีถึงจะเสร็จ ดังนั้น การสร้างฟลัดเวย์จะเป็นการป้องกันปัญหาไม่ให้เกิด และควรจะทำกรีนเบลต์ แปลว่า แนวเขียว ในสมัย 15 ปีก่อนทว่าตอนนี้คงทำได้ลำบากแล้ว เพราะโรงงานสร้างขวางช่องทางน้ำหมด แต่ว่าถ้าสร้างแบบมีทางน้ำแคบๆ แล้วใส่เครื่องแรงน้ำลงไป ก็น่าจะทำได้อยู่”

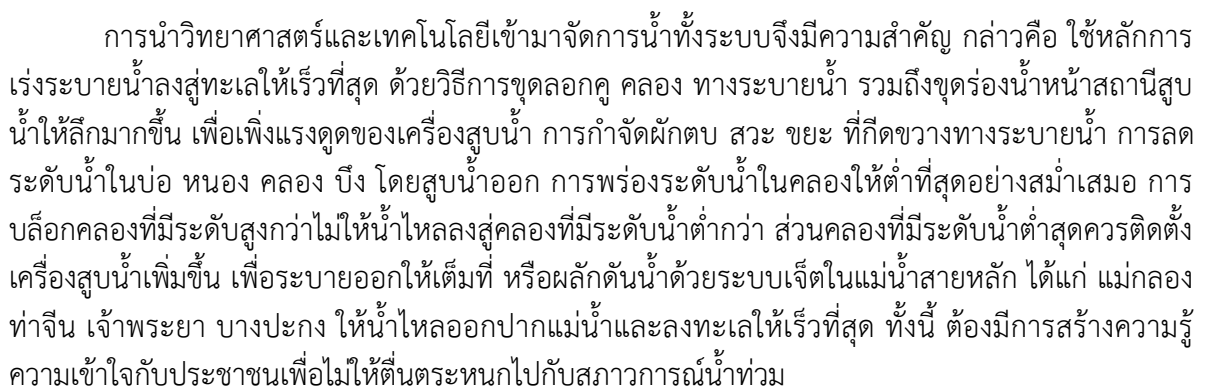
พระราชดำรัสในหลวง เมื่อวันที่ 19 กันยายน พ.ศ. 2538 ทรงแนะนำให้ “เวนคืนที่ดินกรุงเทพฯ ฝั่งตะวันออก เพื่อสร้างฟลัดเวย์ ป้องกันการเกิดน้ำท่วมกรุงเทพฯ ในสมัยรัชกาลที่ 5 และรัชกาลที่ 6 มีพื้นที่สาธารณะรวม 5 หมื่นไร่ แต่ขณะนี้เหลือเพียง 3 พันไร่เท่านั้น ดังนั้น ก็ต้องกล้าที่จะแก้ปัญหาโดยการเวนคืนที่ดินฟลัดเวย์ ถ้าไม่ทำเช่นนี้ หากเกิดเหตุการณ์น้ำท่วมซ้ำเท่ากับหายนะแน่”

แต่ที่ผ่านมารัฐบาลชุดต่างๆ กลับไม่ได้คำนึงเอาแนวพระราชดำริ ไปดำเนินการแก้ไขปัญหให้เป็นรูปธรรม จนกระทั่งเกิดเหตุการณ์น้ำท่วมครั้งร้ายแรงขึ้นในปี (พ.ศ.2554) และจนถึงขณะนี้ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระราชทานคำแนะนำแนวทางที่ดีที่สุดในการผลักดันน้ำเหนือให้ลงสู่ทะเล แต่ต้องเจอกับอุปสรรคของระบบราชการที่ไร้ประสิทธิภาพ

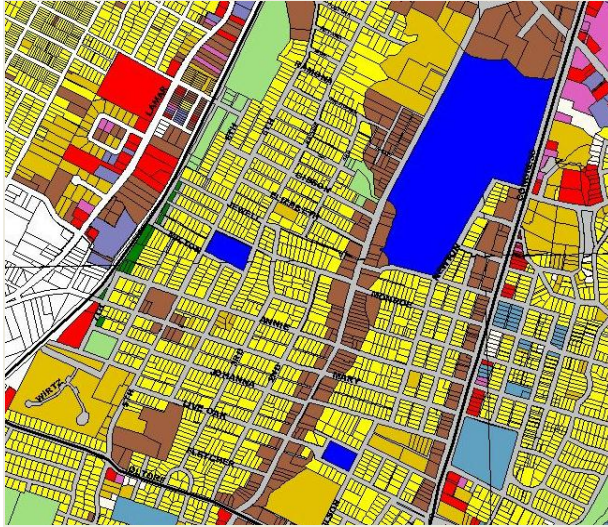

นอกจากนี้ คณะอนุกรรมการพิจารณาศึกษาและติดตามการแก้ไขปัญหา น้ำท่วมและภัยแล้ง ได้ศึกษาพบว่า มีประชาชนรुकล้าที่ดินบริเวณริมคูคลองเป็นจำนวนมาก อีกทั้งต่อม่อที่สร้างสะพานข้ามคูคลองเหล่านี้ยังเป็นอุปสรรคต่อการระบายน้ำ รวมทั้งมีผักตบชวาและสวะกีดขวางการระบายน้ำ การเรียกคืนพื้นที่บริเวณริมคูคลองเหล่านี้ทำได้ยาก ดังนั้น กรมชลประทานและกรมธนารักษ์จะต้องเร่งรัดในการแก้ไขปัญหาการบุกรุกพื้นที่ริมคูคลองดังกล่าว

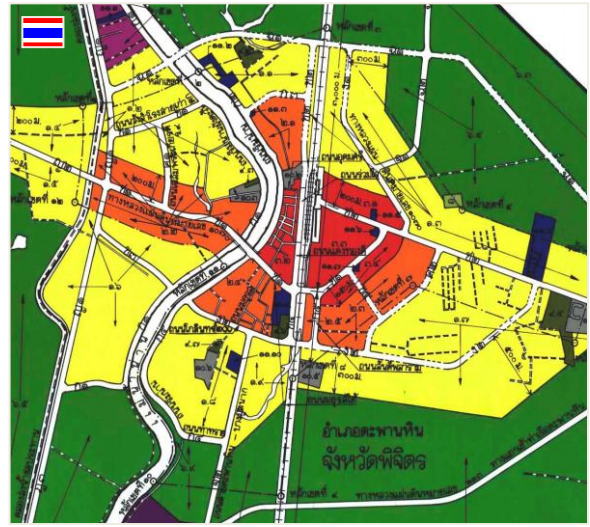

นอกจากนี้ ควรทำการปฏิรูปงานผังเมืองไทย โดยใช้หลักการวางแผนและควบคุม (planning and control) การใช้ประโยชน์ที่ดินและกรรมสิทธิ์ ระบบคมนาคมขนส่ง สาธารณูปโภค สาธารณูปการ ด้วยวิธีการกำหนดเขตที่ดิน (zoning)

ต่างประเทศควบคุมถึงโฉนด/แปลงที่ดิน

ข้อกำหนดไทยควบคุมเป็นย่าน

